

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

કે. અંજેયા વિગેરે
વિરુદ્ધ
કે. ચંદ્રેયા અને અન્ય વિગેરે
૩ માર્ચ, ૧૯૯૮

[જી. બી. પટ્ટનાયક અને એમ. શ્રીનિવાસન, ન્યાયમૂર્તિઓ]

સેવા કાયદો :

આંધ્રપ્રદેશ કોલેજ સર્વિસ કમિશન (કમિશનના કર્મચારીઓની સેવાની શરતો અને નિયમો) વિનિયમો, ૧૯૮૬ – વિનિયમ ૯(૧) અને ૯(૨) :

વરિષ્ઠતા – વિનિયમ ૯(૨) સ્પષ્ટપણે ડેપ્યુટેશનિસ્ટ્સની વરિષ્ઠતા તેમના સમાવેશની તારીખથી ગણતરી કરે છે – વિનિયમ ૯(૨) ની કાયદેસરતા પડકારવામાં આવી – ઠેરવ્યું – કમિશનની સેવામાં ડેપ્યુટેશનિસ્ટ્સની આંતરિક વરિષ્ઠતા નક્કી કરતી વખતે સરકારમાં તેમની સતત સેવાની સમગ્ર લંબાઈ

આધાર રહેશે – વિનિયમ ૯(૨) ની જોગવાઈ અર્થઘટન દ્વારા મર્યાદિત (રીડ ડાઉન) કરવામાં આવી.

આંધ્રપ્રદેશ સર્વિસ કમિશન જેની સ્થાપના આંધ્રપ્રદેશ કોલેજ સર્વિસિસ કમિશન એક્ટ, ૧૯૮૫ હેઠળ કરવામાં આવી હતી, તેની રચના વિવિધ બેચમાં રાજ્ય સરકારમાંથી ડેપ્યુટેશન પર આવેલા કર્મચારીઓ દ્વારા કરવામાં આવી હતી. તેમના વિકલ્પ મેળવ્યા પછી સમયાંતરે કમિશન દ્વારા તેમનો સમાવેશ કરવામાં આવ્યો હતો. ૧૯૮૬ ના વિનિયમો અધિનિયમની કલમ ૨૦ સાથે વંચાણે લેતાં કલમ ૭(૩) હેઠળ રાજ્ય સરકારની પૂર્વ મંજૂરીથી બનાવવામાં આવ્યા હતા. વિનિયમ ૯(૧) માં એવી જોગવાઈ કરવામાં આવી હતી કે અન્ય વિભાગોમાંથી લેવામાં આવેલી વ્યક્તિઓ તેમની સેવા સાથે લાવશે. વિનિયમોમાં સુધારા દ્વારા ઉમેરવામાં આવેલા વિનિયમ ૯(૨) માં એવી જોગવાઈ કરવામાં આવી હતી કે ડેપ્યુટેશન પર રહેલી જે વ્યક્તિઓનો કમિશન દ્વારા સમાવેશ કરવામાં આવ્યો છે તેમને કમિશનમાં નિયમિત કર્મચારીઓ તરીકે નિયુક્ત કરવામાં આવશે, અને તેમાં તેમની વરિષ્ઠતા નક્કી કરવાનો પણ ઉદ્દેશ હતો.

કમિશનમાં ડેપ્યુટેશન પર રહેલા કર્મચારીઓએ વહીવટી ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ વિનિયમ ૯(૨) ની કાયદેસરતાને એ હદે પડકારી હતી કે તે વરિષ્ઠતાના હેતુઓ માટે કમિશનમાં તેમના સમાવેશ પહેલાં ડેપ્યુટેશનિસ્ટ્સની સેવાની દેખીતી રીતે અવગણના કરે છે. વાદગ્રસ્ત ચુકાદા દ્વારા ટ્રિબ્યુનલે અન્ય બાબતોની સાથે સાથે એ કારણસર વિનિયમ ૯(૨) રદ કર્યો હતો કે તે વિનિયમ ૯(૧) નો ભંગ કરે છે

અને સરકારી કર્મચારીની વરિષ્ઠતા નક્કી કરતી વખતે તેના દ્વારા આપવામાં આવેલી ભૂતકાળની સેવાને ભૂંસી નાખવાનો હેતુ ધરાવે છે.

સુપરિન્ટેન્ડેન્ટ, કોલેજ સર્વિસ કમિશન દ્વારા વર્તમાન અપીલ દાખલ કરવામાં આવી હતી જેમાં એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે વિનિયમ ૯(૨) ભૂલભરેલી રીતે રદ કરવામાં આવ્યો છે કારણ કે, નોકરીદાતાને તે સિદ્ધાંત નક્કી કરવાનો અધિકાર છે કે જેના આધારે વરિષ્ઠતા નક્કી કરવાની છે, જે સમાવેશ પહેલાંની સેવાની અવગણના કરી શકે છે. તદુપરાંત, વિનિયમ ૯(૨) જે જોગવાઈ કરે છે કે વરિષ્ઠતા સમાવેશની તારીખ દ્વારા નક્કી કરવામાં આવશે તે બંધારણની કોઈપણ જોગવાઈનું ઉલ્લંઘન કરતો નથી. એવી પણ દલીલ કરવામાં આવી હતી કે વિનિયમ ૯(૧) ને વિનિયમ ૯(૨) સાથે કોઈ સંબંધ નથી અને તેથી, તે વિનિયમ ૯(૨) નું ઉલ્લંઘન કરતો હોવાનું કહી શકાય નહીં. ખાનગી સામાવાળાઓએ દલીલ કરી હતી કે જ્યારે નવી સેવામાં ડેપ્યુટેશન પર વ્યક્તિઓને લેવામાં આવે છે, ત્યારે મૂળ વિભાગમાં તેમની સેવાનો આદર કરવો જોઈએ અને વરિષ્ઠતા માટે ધ્યાનમાં લેવી જોઈએ, જેમ કે વિનિયમ ૯(૧) હેઠળ કરવામાં આવ્યું છે, જે લાભ વિનિયમ ૯(૨) હેઠળ છીનવી શકાય નહીં.

રાજ્ય સરકારે રજૂઆત કરી હતી કે વિનિયમ ૯(૧) અને ૯(૨) નું સુમેળભર્યું અર્થઘટન થવું જોઈએ. જોકે વિનિયમ ૯(૨) અણઘડ રીતે ઘડવામાં આવ્યો છે, તેને માન્ય રાખવા માટે તેને મર્યાદિત અર્થઘટન (રીડ ડાઉન) આપવું જોઈએ.

આ અપીલોનો નિકાલ કરતા, આ કોર્ટે

ઠેરવ્યું : ૧.૧. આંધ્રપ્રદેશ કોલેજ સર્વિસ કમિશન (કમિશનના કર્મચારીઓની સેવાની શરતો અને નિયમો) વિનિયમો, ૧૯૮૬ ના વિનિયમ ૯(૨) ની જોગવાઈઓને તેને રદ કરવાને બદલે જોગવાઈઓને મર્યાદિત અર્થઘટન (રીડ ડાઉન) આપીને માન્ય રાખી શકાય છે. અર્થઘટનનો આ મૂળભૂત સિદ્ધાંત છે કે કાનૂન અને નિયમ અથવા વિનિયમને બંધારણીય રીતે માન્ય ગણવા જોઈએ જ્યાં સુધી અને જ્યાં સુધી તે સાબિત ન થાય કે તેઓ બંધારણની કોઈપણ ચોક્કસ જોગવાઈનું ઉલ્લંઘન કરે છે. કોઈપણ અધિનિયમ અથવા નિયમ અથવા વિનિયમની વિવિધ જોગવાઈઓનું શક્ય હોય તો સુમેળભર્યું અર્થઘટન કરવું અને જોગવાઈઓને રદ કરવાને બદલે તેને ટકાવી રાખવી એ કોર્ટની ફરજ છે. આમ કરતી વખતે, તે અસ્પષ્ટતા સ્પષ્ટ કરવા માટે ચોક્કસ જોગવાઈનું મર્યાદિત અર્થઘટન કરી શકે છે જેથી જોગવાઈ ટકી શકે, પરંતુ જોગવાઈનું પુનઃનિર્માણ (રીલેજિસ્ટ્રેટ) કરવા માટે નહીં. [૪૧-ડી-જી]

૧.૨. જો વિનિયમ ૯(૨) માં વપરાયેલી ભાષાને શાબ્દિક અર્થ આપવામાં આવે તો એવું જણાઈ શકે છે કે વિનિયમ ૯(૧) હેઠળ આપવામાં આવેલા લાભોની અવગણના કરવામાં આવી રહી છે અને કમિશનમાં તેમની આંતરિક પરિષ્ઠતા નક્કી કરતી વખતે તેમના મૂળ કેસમાં ડેપ્યુટેશનિસ્ટ્સ દ્વારા આપવામાં આવેલી ભૂતકાળની સેવાનો વિચાર કરવામાં આવી રહ્યો નથી. તેમ છતાં, જોકે વિનિયમ ૯(૨) માં વપરાયેલી શબ્દાવલી અણઘડ છે, જોગવાઈનું મર્યાદિત અર્થઘટન કરીને એવું ઠેરવવામાં આવે છે કે ડેપ્યુટેશનિસ્ટ્સનો સમાવેશ થયા પછી કમિશન

હેઠળ નવા કેડરમાં તેમની આંતરિક પરિષ્ઠતા નક્કી કરતી વખતે, સરકારમાં તેમની સેવાની સમગ્ર લંબાઈ ધ્યાનમાં લેવી આવશ્યક છે. [૪૨-ડી-એફ]

૨.૧. વિવિધ સ્ત્રોતોમાંથી આવતી અને નવી સેવામાં સેવા આપવા માટે નિયુક્ત કરાયેલી વ્યક્તિઓને નવી સેવા કેડરમાં તેમનો ક્રમ નક્કી કરવા માટે તેમની પૂર્વ-અસ્તિત્વમાં રહેલી સેવાની ગણતરી કરવાનો આ એક ન્યાયી અને હિતકારી સિદ્ધાંત છે જે સામાન્ય રીતે લાગુ પડે છે. પ્રસ્તુત કેસમાં, આ સિદ્ધાંત વિનિયમ ૯(૧) માં સમાવિષ્ટ કરવામાં આવ્યો છે. [૪૨-બી]

૨.૨. અપીલકર્તાની એવી દલીલ કે કમિશન હેઠળ સેવાની લંબાઈ એ આંતરિક પરિષ્ઠતા નક્કી કરવા માટેનો માપદંડ હોવો જોઈએ તે સ્વીકારી શકાય નહીં. એ જાણી શકાયું નથી કે ડેપ્યુટેશન પર કમિશનમાં લાવવામાં આવેલા લોકોને કમિશનમાં સમાવવા માટેનો વિકલ્પ આપવામાં આવ્યો હતો કે કેમ? વળી જો આવો સિદ્ધાંત સ્વીકારવામાં આવે, તો આંતરિક પરિષ્ઠતા સરકારની મરજી પર નિર્ભર રહેશે અને ઉપરોક્ત સિદ્ધાંત પાછળ કોઈ તર્કસંગત આધાર નથી. [૪૨-જી-એચ]

આર.એસ. મકાશી અને અન્ય વિરુદ્ધ આઈ.એમ. મેનન અને અન્ય,
[૧૯૮૨] ૧ એસસીસી ૩૭૯, પર આધાર રાખવામાં આવ્યો.

કે. માધવન અને અન્ય વિગેરે વિરુદ્ધ ભારત સંઘ અને અન્ય વિગેરે,
[૧૯૮૭] ૪ એસસીસી ૫૬૬ અને વિંગ કમાન્ડર જે. કુમાર વિરુદ્ધ ભારત સંઘ,
(૧૯૮૨) ૨ એસસીસી ૧૧૬, નો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો.

ચીફ એન્જિનિયર અને સેક્રેટરી, એન્જિનિયરિંગ વિભાગ વતી અને તરફથી ચંદીગઢ વિગેરે વિરુદ્ધ કે.એસ. બ્રાર અને અન્ય વિગેરે, [૧૯૮૮] સપ્લી. એસસીસી ૭૫૬ અને એમ. હરા ભૂપાલ વિરુદ્ધ ભારત સંઘ અને અન્ય, (૧૯૯૭) ૩ એસસીસી ૫૬૧, ટાંકવામાં આવ્યા.

સિવિલ અપીલ અધિકારક્ષેત્ર : ૧૯૯૫ ની સિવિલ અપીલ નં. ૧૪૦૨-૧૪૦૩.

હૈદરાબાદ ખાતે આંધ્રપ્રદેશ વહીવટી ટ્રિબ્યુનલના ૧૯૯૩ ના ઓ.એ. નં. ૬૭૪૨ અને ૨૪૬૫ માં તારીખ ૧૪.૯.૧૯૯૪ ના ચુકાદા અને હુકમ સામે.

અપીલકર્તાઓ તરફથી: કે. રામ કુમાર, સી. બાલાસુબ્રમણ્યમ, વાય. સુબ્બા રાવ, શ્રીમતી આશા જી. નાયર અને સુશ્રી એસ. નારાયણ.

સામાવાળાઓ તરફથી: શ્રીમતી કે. અમરેશ્વરી, જી. પ્રભાકર, ડી. રામકૃષ્ણ રેડ્ડી, શ્રીમતી ડી. ભારતી રેડ્ડી અને વી. દવે.

કોર્ટનો ચુકાદો ન્યાયમૂર્તિ પટ્ટનાયક દ્વારા આપવામાં આવેલ.

આ અપીલો આંધ્રપ્રદેશ વહીવટી ટ્રિબ્યુનલ, હૈદરાબાદના ૧૯૯૩ ના ઓ.એ. નં. ૬૭૪૨ અને ૧૯૯૩ ના ૨૪૬૫ માં તારીખ ૧૪.૯.૧૯૯૪ ના હુકમ સામે કરવામાં આવેલી છે. વાદગ્રસ્ત હુકમ દ્વારા ટ્રિબ્યુનલે આંધ્રપ્રદેશ કોલેજ સર્વિસ કમિશન (કમિશનના કર્મચારીઓની સેવાની શરતો અને નિયમો) વિનિયમો, ૧૯૮૬ (જે હવે પછી 'વિનિયમો' તરીકે ઉલ્લેખિત છે) ના વિનિયમ

૯(૨) ને અન્ય બાબતોની સાથોસાથ એ આધાર પર રદ કર્યો છે કે તે વિનિયમ ૯(૧) નો ભંગ કરે છે અને તે સરકારી કર્મચારી દ્વારા આપવામાં આવેલી ભૂતકાળની સેવાઓને ભૂંસી નાખવાનો હેતુ ધરાવે છે. સુપરિન્ટેન્ડેન્ટ, કોલેજ સર્વિસ કમિશન અપીલકર્તા છે.

કેસની સંક્ષિપ્ત હકીકતો એવી છે કે આંધ્રપ્રદેશમાં સર્વિસ કમિશનની રચના આંધ્રપ્રદેશ કોલેજ સર્વિસ કમિશન એક્ટ, ૧૯૮૫ (જે હવે પછી 'અધિનિયમ' તરીકે ઉલ્લેખિત છે) ની જોગવાઈઓ હેઠળ કરવામાં આવી હતી. આ કમિશનના કર્મચારીઓ વિવિધ બેચમાં રાજ્ય સરકારમાંથી ડેપ્યુટેશન પર આવ્યા હતા અને આવા ડેપ્યુટેશનિસ્ટ્સ કમિશનની કામગીરીનું સંચાલન કરી રહ્યા હતા. અધિનિયમની કલમ ૩ હેઠળ રાજ્ય સરકારને સોંપવામાં આવેલી સત્તાઓની રૂએ રાજ્ય સરકાર દ્વારા ખુદ કમિશનની રચના કરવામાં આવી હતી. અધિનિયમની કલમ ૭ કમિશનના સ્ટાફ સાથે સંબંધિત છે અને તે નિર્ધારિત કરે છે કે કમિશનના સેક્રેટરીની નિમણૂક સરકાર દ્વારા કરવામાં આવશે અને અન્ય એવા કર્મચારીઓ કે જેમને કમિશન સરકારની પૂર્વ મંજૂરીથી સમયાંતરે નિયુક્ત કરી શકે છે. અધિનિયમની કલમ ૭(૩) જોગવાઈ કરે છે કે કમિશનના આવા કર્મચારીઓની સેવાની શરતો અને નિયમો વિનિયમો દ્વારા પૂરા પાડવામાં આવે તે મુજબ રહેશે. અધિનિયમની કલમ ૭ નીચે મુજબ સંપૂર્ણપણે ઉદ્ઘટ કરવામાં આવે છે:—

“કમિશનનો સ્ટાફ

૭. (૧) કમિશનના સ્ટાફમાં નીચેનાનો સમાવેશ થશે:
 (એ) સેક્રેટરી, જેમની નિમણૂક સરકાર દ્વારા કરવામાં આવશે, અને
 (બી) આવા અન્ય કર્મચારીઓ કે જેમને કમિશન સરકારની પૂર્વ મંજૂરીથી
 સમયાંતરે નિયુક્ત કરી શકે છે.
 (૨) સેક્રેટરી અને કમિશનના અન્ય કર્મચારીઓનો પગાર નિયત કરવામાં આવે
 તે મુજબ રહેશે.
 (૩) સેક્રેટરીની સેવાની અન્ય શરતો અને નિયમો નિયત કરવામાં આવે તે મુજબ
 રહેશે અને કમિશનના અન્ય કર્મચારીઓની સેવાની શરતો અને નિયમો
 વિનિયમો દ્વારા પૂરા પાડવામાં આવે તે મુજબ રહેશે.”

અધિનિયમની કલમ ૨૦ કમિશનને સરકારની પૂર્વ મંજૂરીથી વિનિયમો
 બનાવવાની સત્તા આપે છે અને આવા વિનિયમો કમિશનના કર્મચારીઓની
 સેવાની શરતો અને નિયમો પૂરા પાડી શકે છે. અધિનિયમની કલમ ૭(૩) સાથે
 વંચાણે લેતાં કલમ ૨૦ હેઠળ કમિશનને આપવામાં આવેલી સત્તાની રૂએ
 કમિશન દ્વારા વિનિયમોનો એક સમૂહ ઘડવામાં આવ્યો હતો અને સરકારે તેની
 તપાસ કરી હતી અને તારીખ ૨૯.૧૧.૧૯૮૬ ના સરકારી પત્ર દ્વારા કલમ ૨૦
 ની પેટા-કલમ (૧) માં જરૂરી મુજબ તેની મંજૂરી જાણાવી હતી. વધુ સારી સમજ
 માટે અધિનિયમની કલમ ૨૦ નીચે મુજબ સંપૂર્ણપણે ઉદ્ઘટ કરવામાં આવે છે:—

“વિનિયમો બનાવવાની સત્તા

કલમ ૨૦ – (૧) કમિશન, આ અધિનિયમ અથવા તેના હેઠળ બનાવેલા

વિનયમોની જોગવાઈઓ સાથે અસંગત ન હોય તેવા વિનયમો આ અધિનયમ હેઠળના તેના કાર્યોના નિકાલ માટે સરકારની પૂર્વ મંજૂરીથી બનાવી શકે છે.

(ર) ખાસ કરીને અને અગાઉની સત્તાની સામાન્યતાને પૂર્વગ્રહ રાખ્યા વિના, આવા વિનયમો નીચેના તમામ અથવા કોઈપણ બાબતો માટે જોગવાઈ કરી શકે છે, અર્થાત્ :-

(એ) કલમ ૭ ના પેટા-કલમ (૩) હેઠળ કમિશનના કર્મચારીઓની સેવાની શરતો અને નિયમો.

(બી) કલમ ૧૦ ના પેટા-કલમ (૧) હેઠળ શિક્ષકોની જગ્યાઓ પર નિમણૂક માટે વ્યક્તિઓની પસંદગીની રીત;

(સી) કલમ ૧૦ અને ૧૩ ની પેટા-કલમ (૨) હેઠળ કમિશનની કામગીરી ચલાવવાની પ્રક્રિયા; અથવા

(ડી) કમિશનની આવક અને ખર્ચ, બજેટ, હિસાબો અને ઓડિટ તેમજ વાર્ષિક અહેવાલ."

મૂળરૂપે સરકાર દ્વારા મંજૂર કરાયેલ વિનયમ ૯ માં સુધારો કરવામાં આવ્યો હતો અને સુધારેલ વિનયમ ૯(૧) આ પ્રમાણે વંચાય છે:-

"અન્ય વિભાગોમાંથી લેવામાં આવેલી વ્યક્તિઓ તેમની સેવા સાથે લાવશે અને તેમને કમિશન દ્વારા નિર્દિષ્ટ કરવામાં આવનાર કાર્યકાળ માટે અથવા જ્યાં સુધી તેઓ કમિશનમાં કાયમી ધોરણે સમાવિષ્ટ ન થાય ત્યાં

સુધી, બેમાંથી જે વહેલું હોય ત્યાં સુધી, અન્ય ફરજ પર ગણવામાં આવશે.”

“વિનિયમ ૯(૨) – કમિશનમાં ડેપ્યુટેશનના આધારે કામ કરતા અને કમિશનમાં તેમના સમાવેશ માટે વિકલ્પ પસંદ કરનારા તે સ્ટાફ સભ્યોની સેવાઓ, બેચ-દર-બેચ તેમની નિમણૂકો મંજૂર કરતા સરકારના આદેશો મુજબ તેઓ જે કેડર સાથે સંબંધિત છે તેમાં કમિશનના સ્ટાફ તરીકે નિયમિતપણે નિયુક્ત કરવામાં આવશે અને તે મુજબ વરિષ્ઠતા નક્કી કરવામાં આવશે. આ હેતુ માટે કમિશન પહેલેથી જ અસર પામેલા પ્રમોશનની સમીક્ષા કરી શકે છે.”

અહીં એ જણાવી શકાય કે મૂળ વિનિયમ ૯ ને વિનિયમ ૯(૧) તરીકે ફરીથી ક્રમાંકિત કરવામાં આવ્યો હતો અને સુધારા દ્વારા વિનિયમ ૯(૨) દાખલ કરવામાં આવ્યો હતો. કમિશનમાં રાજ્ય સરકારમાંથી ડેપ્યુટેશન પર આવેલા કર્મચારીઓ કાર્યરત હોવાથી, કમિશને કમિશનમાં કાયમી ધોરણે સમાવિષ્ટ થવા ઇચ્છુક કર્મચારીઓ પાસેથી વિકલ્પની માંગણી કરી હતી. ખાનગી સામાવાળાઓ એવા કર્મચારીઓ છે કે જેઓ રાજ્ય સરકારમાંથી કમિશનમાં ડેપ્યુટેશન પર છે અને તેઓએ વિનિયમ ૯(૨) ની કાયદેસરતાને પડકારતી વહીવટી ટ્રિબ્યુનલનો સંપર્ક કર્યો હતો અને ટ્રિબ્યુનલે વાદગ્રસ્ત ચુકાદા દ્વારા સદરજુ જોગવાઈને અધિકારક્ષેત્ર બહારની (અલ્ટ્રા વાયર્સ) ઠેરવી હતી અને તેથી આ અપીલો કરવામાં આવી છે. પરવાનગી આપતી વખતે આ કોર્ટે નિર્દેશ કર્યો હતો કે જ્યાં

સુધી વિનિયમ ૯(૨) ની કાયદેસરતાનો સંબંધ છે ત્યાં સુધી વિશેષ પરવાનગી આપવામાં આવે છે. આ બાબતને ધ્યાનમાં રાખીને એકમાત્ર પ્રશ્ન જે વિચારણા માટે ઉપસ્થિત થાય છે તે એ છે કે શું વિનિયમ ૯(૨) ની ઉપરોક્ત જોગવાઈ અમાન્ય હોવાનું કહી શકાય?

અપીલકર્તાઓ તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલ શ્રી રામ કુમારે રજૂઆત કરી હતી કે નોકરીદાતાને કર્મચારીઓની સેવાની શરતો નક્કી કરવાનો અધિકાર છે, જેમાં કર્મચારીઓની પરિષ્ઠતા કયા સિદ્ધાંત પર સંચાલિત થઈ શકે તે સિદ્ધાંતનો પણ સમાવેશ થાય છે અને તે સત્તાનો ઉપયોગ કરીને નોકરીદાતા, એટલે કે સર્વિસ કમિશને વિનિયમ ઘડ્યો હોવાથી અને એવું દર્શાવ્યું હોવાથી કે જે વ્યક્તિઓ ડેપ્યુટેશન પર ચાલુ છે તેમને સરકારના આદેશો મુજબ બેચ-દર-બેચ કમિશનમાં સમાવી શકાય છે અને તેમની પરિષ્ઠતા સ્વાભાવિક રીતે જ તેમના સમાવેશ અનુસાર નક્કી કરવામાં આવશે અને સદરહુ સિદ્ધાંત બંધારણની કોઈપણ જોગવાઈનું ઉલ્લંઘન કરતો નથી. તેથી વિદ્વાન વકીલ શ્રી રામ કુમારે રજૂઆત કરી હતી કે ટ્રિબ્યુનલે વિનિયમ ૯(૨) રદ કરવામાં ભૂલ કરી છે. વિદ્વાન વકીલે વધુમાં રજૂઆત કરી હતી કે વિનિયમ ૯(૧) ને વિનિયમ ૯(૨) સાથે કોઈ સંબંધ નથી કારણ કે વિનિયમ ૯(૧) કર્મચારીઓની પરિષ્ઠતા નક્કી કરવા સાથે સંબંધિત ન હોય તેવી પરિસ્થિતિ સાથે કામ કરે છે અને તેથી, વિનિયમ ૯(૨) વિનિયમ ૯(૧) નો ભંગ કરતો હોવાનું કહી શકાય નહીં અને આમ ટ્રિબ્યુનલ સદરહુ નિષ્કર્ષ પર પહોંચવામાં ભૂલભરેલી હતી. પોતાની રજૂઆતના સમર્થનમાં વિદ્વાન વકીલે ચીફ એન્જિનિયર અને સેક્રેટરી, એન્જિનિયરિંગ

વિભાગ વતી અને તરફથી ચંદીગઢ વિગેરે વિરુદ્ધ કે.એસ. પ્રાર અને અન્ય વિગેરે, [૧૯૮૮] સપ્લી. સુપ્રિમ કોર્ટ કેસીસ, ૭૫૬ અને એમ. હરા ભૂપાલ વિરુદ્ધ ભારત સંઘ અને અન્ય, [૧૯૯૭] ૩ સુપ્રિમ કોર્ટ કેસીસ ૫૬૧ માં આ કોર્ટના નિર્ણયો પર આધાર રાખ્યો હતો.

બીજી તરફ ખાનગી સામાવાળા તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલ શ્રી રેહ્માએ રજૂઆત કરી હતી કે, જ્યારે વિવિધ સ્રોતોમાંથી વ્યક્તિઓને નવી સેવામાં સેવા આપવા માટે લેવામાં આવે છે, ત્યારે નવી સેવા કેડરમાં તેમનો ક્રમ નક્કી કરતી વખતે તેમના મૂળ વિભાગમાં તેમની અગાઉની સેવાની લંબાઈનો આદર કરવો જોઈએ અને તેને ધ્યાનમાં લઈને સાચવવી જોઈએ અને આ વિનિયમ ૯(૧) હેઠળ કરવામાં આવ્યું છે, તે લાભ વિનિયમ ૯(૨) અનુસાર આંતરિક પરિષ્કૃતિ નક્કી કરવા માટે છીનવી શકાય નહીં અને તેથી, ટ્રિબ્યુનલ વિનિયમ ૯(૨) રદ કરવામાં વાજબી હતી. પોતાની દલીલના સમર્થનમાં વિદ્વાન વકીલે વિંગ કમાન્ડર જે. કુમાર વિરુદ્ધ ભારત સંઘ, (૧૯૮૨) ૨ સુપ્રિમ કોર્ટ કેસીસ ૧૧૬ અને કે. માધવન અને અન્ય વિગેરે વિરુદ્ધ ભારત સંઘ અને અન્ય વિગેરે, [૧૯૮૭] ૪ સુપ્રિમ કોર્ટ કેસીસ, ૫૬૬ માં આ કોર્ટના નિર્ણયો પર આધાર રાખ્યો હતો.

બીજી તરફ આંધ્રપ્રદેશ રાજ્ય તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ શ્રીમતી અમારેશ્વરીએ રજૂઆત કરી હતી કે, વિનિયમ ૯(૧) અને ૯(૨) નું સુમેળભર્યું અર્થઘટન કરવું પડશે. વિદ્વાન વકીલે વધુમાં એવી દલીલ કરી હતી કે

જોકે વિનિયમ ૯(૨) ના મુસદ્દામાં થોડી અણઘડતા રહી ગઈ છે પરંતુ ઈરાદો સ્પષ્ટ છે કે ડેપ્યુટેશનિસ્ટ્રસ આખરે કમિશનમાં સમાવિષ્ટ થવા પર સરકાર હેઠળ આપેલી ભૂતકાળની સેવાઓને ધ્યાનમાં લઈને કમિશન હેઠળ નવા કેડરમાં તેમની પરિષ્ઠતા નક્કી કરાવશે અને તેથી, વિનિયમ ૯(૨) ની જોગવાઈઓને ઉપરોક્ત અસરમાં મર્યાદિત અર્થઘટન (રીડ ડાઉન) આપી શકાય છે અને તેને રદ કરવી જોઈએ નહીં.

બાર સમક્ષ પરસ્પર વિરોધી રજૂઆતોને ધ્યાનમાં રાખીને વિચારણા માટે ઉદ્ભવતો એકમાત્ર પ્રશ્ન એ છે કે શું વિનિયમ ૯(૨) ની જોગવાઈઓનું મર્યાદિત અર્થઘટન કરીને તેને માન્ય રાખવામાં આવશે કે સદરહુ જોગવાઈમાં વપરાયેલી ભાષા મર્યાદિત અર્થઘટન માટે સંવેદનશીલ નથી અને ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા તેને રદ થવી જોઈતી હતી?

અર્થઘટનનો આ એક મૂળભૂત સિદ્ધાંત છે કે જ્યાં સુધી અને જ્યાં સુધી તે સાબિત ન થાય કે તેઓ બંધારણની કોઈપણ ચોક્કસ જોગવાઈનું ઉલ્લંઘન કરે છે ત્યાં સુધી કાનૂન અને નિયમ અથવા વિનિયમને બંધારણીય રીતે માન્ય ગણવા જોઈએ. વધુમાં, કોઈપણ અધિનિયમ અથવા નિયમ અથવા વિનિયમની વિવિધ જોગવાઈઓનું શક્ય હોય તો સુમેળભર્યું અર્થઘટન કરવું અને જોગવાઈઓને સીધેસીધી રદ કરવાને બદલે તેને ટકાવી રાખવી એ કોર્ટની ફરજ છે. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો કોર્ટે એ જોવાનો પ્રયાસ કરવો પડશે કે શું વિનિયમની વિવિધ જોગવાઈઓ ટકી શકે છે અને તે પ્રયાસ કરવામાં કોર્ટ માટે કોઈ અસ્પષ્ટતા સ્પષ્ટ

કરવા માટે ચોક્કસ જોગવાઈનું મર્યાદિત અર્થઘટન (રીડ ડાઉન) કરવું ખુદ્દું છે જેથી જોગવાઈ ટકાવી શકાય પરંતુ જોગવાઈનું પુનઃનિર્માણ (રીલેજિસ્ટ્રેટ) કરવા માટે નહીં. જ્યારે કોઈપણ અધિનિયમ અથવા વિનિયમની જોગવાઈઓને પડકારવામાં આવે ત્યારે કોર્ટે જે માપદંડો હેઠળ તેની ચકાસણી કરવી જરૂરી છે તે આ હોવાથી, હવે અમે વિનિયમ ૯(૨) ની કાયદેસરતાની તપાસ કરીશું.

સ્વીકાર્ય રીતે જ્યારે કમિશને અધિનિયમ હેઠળ સત્તાઓનો ઉપયોગ કરીને સરકાર દ્વારા રચના થયા પછી કાર્ય કરવાનું શરૂ કર્યું ત્યારે કમિશનમાં કામ કરવા માટે કર્મચારીઓ રાજ્ય સરકારમાંથી ડેપ્યુટેશન પર આવ્યા હતા. જ્યારે કમિશન તેમના વિકલ્પ મેળવ્યા પછી આ ડેપ્યુટેશનિસ્ટ્સને કાયમી ધોરણે સમાવિષ્ટ કરવાનો આખરી નિર્ણય લે છે ત્યારે કમિશનમાં તેમની આંતરિક વરિષ્ઠતાનો પ્રશ્ન ઉપસ્થિત થાય છે અને વિનિયમ ૯(૨) સદરહુ પરિસ્થિતિ સાથે વ્યવહાર કરે છે. આર.એસ. મકાશી અને અન્ય વિરુદ્ધ આઈ.એમ. મેનન અને અન્ય, (૧૯૮૨) ૧ સુપ્રિમ કોર્ટ કેસીસ ૩૭૯ ના કેસમાં, આ કોર્ટે નિર્દેશ કર્યો હતો કે વિવિધ સ્ત્રોતોમાંથી આવતી અને નવી સેવામાં સેવા આપવા માટે લેવાયેલી વ્યક્તિઓને નવી સેવા કેડરમાં તેમનો ક્રમ નક્કી કરવા માટે તેમની પૂર્વ-અસ્તિત્વમાં રહેલી સેવાની લંબાઈની ગણતરી કરવી એ સામાન્ય રીતે લાગુ પડતો એક ન્યાયી અને હિતકારી સિદ્ધાંત છે. આ કોર્ટ દ્વારા કે. માધવનના કેસમાં (ઉપરોક્ત) સદરહુ સિદ્ધાંતનો પુનરોચ્ચાર કરવામાં આવ્યો હતો. વિંગ કમાન્ડર જે. કુમારના કેસમાં (ઉપરોક્ત) આ કોર્ટના ત્રણ ન્યાયાધીશોની પીઠના ચુકાદાએ પણ સેવા ન્યાયશાસ્ત્રમાં ઉપરોક્ત જાણીતા સિદ્ધાંતનો પુનરોચ્ચાર કર્યો હતો, અને હાથ

પરના કેસમાં આ સિદ્ધાંત વિનિયમ ૯(૧) માં સમાવિષ્ટ કરવામાં આવ્યો છે. વિચારણા માટે ઉપસ્થિત થતો પ્રશ્ન એ છે કે શું વિનિયમ ૯(૧) હેઠળ ડેપ્યુટેશનિસ્ટને આપવામાં આવેલા લાભો વિનિયમ ૯(૨) દ્વારા છીનવી લેવામાં આવ્યા છે? ટ્રિબ્યુનલ ઉપરોક્ત નિષ્કર્ષ પર આવી છે અને તે મુજબ રદ કર્યો છે. જો વિનિયમ ૯(૨) માં વપરાયેલી ભાષાને શાબ્દિક અર્થ આપવામાં આવે, તો એવું જણાઈ શકે છે કે વિનિયમ ૯(૧) હેઠળ આપવામાં આવેલા લાભોને તિલાંજલિ આપવામાં આવી છે અને કમિશન હેઠળ નવા કેડરમાં તેમની આંતરિક પરિષ્ઠતા નક્કી કરતી વખતે ડેપ્યુટેશનિસ્ટ્સ દ્વારા તેમના મૂળ કેડરમાં આપવામાં આવેલી ભૂતકાળની સેવાઓને ધ્યાનમાં લેવામાં આવી રહી નથી. પરંતુ રાજ્ય સરકાર, જે વિનિયમની મંજૂરી માટેની સત્તામંડળ છે, તેના તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન પરિષ્ઠ વકીલ શ્રીમતી અમારેશ્વરી દ્વારા એવી દલીલ કરવામાં આવી છે કે વિનિયમ ૯(૨) માં વપરાયેલી શબ્દાવલી કોઈ શંકા વિના થોડી અણઘડ છે પરંતુ તે એવો અર્થ વ્યક્ત કરે છે કે કમિશન હેઠળ નવી સેવામાં આંતરિક પરિષ્ઠતા નક્કી કરવા માટે આ ડેપ્યુટેશનિસ્ટ્સની સેવાની કુલ લંબાઈ ધ્યાનમાં લેવી જોઈએ અને ભૂતકાળની સેવા ભૂંસી નાખવામાં આવી રહી નથી. અમને આ દલીલમાં નોંધપાત્ર વજન જણાય છે અને વિનિયમ ૯(૨) ની જોગવાઈનું મર્યાદિત અર્થઘટન (રીડ ડાઉન) કરીને અમે ઠેરવીએ છીએ કે ડેપ્યુટેશનિસ્ટ્સ આખરે સમાવિષ્ટ થયા પછી કમિશન હેઠળ નવા કેડરમાં તેમની આંતરિક પરિષ્ઠતા નક્કી કરતી વખતે, સરકારમાં આપવામાં આવેલી તેમની ભૂતકાળની સેવાઓ ધ્યાનમાં લેવી આવશ્યક છે. બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો દરેક

કર્મચારીની સેવાની કુલ લંબાઈ કમિશન હેઠળ નવી સેવાઓમાં તેમની પરિષ્કૃતિની ગણતરી માટે નિર્ણાયક પરિબલ રહેશે. અપીલકર્તા તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલ શ્રી રામ કુમારે ભારપૂર્વક આગ્રહ કર્યો હતો કે કમિશન હેઠળ સેવાની લંબાઈ એ આંતરિક પરિષ્કૃતિ નક્કી કરવા માટેનો માપદંડ હોવો જોઈએ પરંતુ અમે વિદ્વાન વકીલની ઉપરોક્ત રજૂઆત સાથે સંમત થવા માટે અસમર્થ છીએ. એ જાણી શકાયું નથી કે જ્યારે વ્યક્તિઓને સરકારમાંથી ડેપ્યુટેશન પર કમિશનમાં લાવવામાં આવ્યા હતા ત્યારે તેમનો વિકલ્પ પૂછવામાં આવ્યો હતો કે કેમ? વળી આવો સિદ્ધાંત જો સ્વીકારવામાં આવે તો આંતરિક પરિષ્કૃતિ સરકારની મરજી પર નિર્ભર રહેશે, અને અમને ઉપરોક્ત સિદ્ધાંત પાછળ કોઈ તર્કસંગતતા દેખાતી નથી. બે નિર્ણયો કે જેના પર વિદ્વાન વકીલ શ્રી રામ કુમારે પોતાની દલીલના સમર્થનમાં આધાર રાખ્યો હતો તે વાસ્તવમાં ઉપરોક્ત કાનૂની સ્થિતિ દર્શાવતા નથી. તેથી, અમને શ્રી રામ કુમારની રજૂઆતને નકારી કાઢવામાં કોઈ ખચકાટ નથી.

ઉપરોક્ત પરિસ્થિતિમાં અમે વિનિયમ ૯(૨) ની જોગવાઈઓને રદ કરવાને બદલે અગાઉ દર્શાવ્યા મુજબની રીતે તેનું મર્યાદિત અર્થઘટન (રીડ ડાઉન) કરીને આ અપીલોનો નિકાલ કરીએ છીએ અને ઠેરવીએ છીએ કે કમિશનની સેવાઓમાં ડેપ્યુટેશનિસ્ટ્સની આંતરિક પરિષ્કૃતિ નક્કી કરતી વખતે તેમની સતત સેવાની સમગ્ર લંબાઈ આધાર રહેશે. આ અપીલોનો તે મુજબ નિકાલ કરવામાં આવે છે. પરંતુ સંજોગોમાં ખર્ચ અંગે કોઈ હુકમ કરવામાં આવતો નથી.

અપીલો મંજૂર કરવામાં આવી.

This judgment has been translated using an AI-assisted translation tool.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====